

EKOLOJİK BAKIŞ AÇISI VE SOSYAL KAPİTAL KURAM ÇERÇEVESİNDE ÖĞRENCİLERİN İLK OKUMA YAZMA BECERİLERİNİN İNCELENMESİ *

Selda OBALAR **
Sefer ADA ***

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin ilk okuma yazma becerilerini ekolojik bakış açısı ve sosyal kapital kuram çerçevesinde incelemektir. Araştırmanın örneklemini 304 birinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırma, tarama modelinde yapılmıştır. Verilerin toplanmasında, öğrencilerin okuma yazma becerilerini ölçmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen; Dinleme Becerisi, Konuşma Becerisi, Okuma Becerisi, Dikte ve Yazma Becerisi, Okuduğunu Anlama (Ses), Okuduğunu Anlama (Hece), Okuduğunu Anlama (Kelime), Okuduğunu Anlama (Cümle), Okuduğunu Anlama (Metin-Paragraf), Yazım Kuralları ve Görsel Okuma ölçekleri ve Öğrenci-Aile Anketi kullanılmıştır. Araştırmanın belli başlı sonuçları şunlardır: (a) Öğrencilerin, anne eğitim düzeyi yükseldikçe okuma yazma becerisi ölçeklerinden aldıkları puanlar da yükselmektedir. (b) Öğrencilerin, baba eğitim düzeyi yükseldikçe okuma yazma becerisi ölçeklerinden aldıkları puanlar da yükselmektedir. (c) Öğrencilerin, ailelerinin ekonomik durumu yükseldikçe, okuma yazma becerisi ölçeklerinden aldıkları puanlar da yükselmektedir. (d) Öğrencilerin, okullarının bulunduğu sosyo- kültürel çevre iyileştikçe okuma yazma becerisi ölçeklerinden aldıkları puanlar da yükselmektedir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar, kuramsal yapı ve yapılan araştırmalar çerçevesinde tartışılmıştır.

Anahtar sözcükler: Birinci sınıf, ilk okuma yazma, sosyal kapital kuram, ekolojik bakış açısı

* Bu araştırma Selda Obalar (2009) tarafından yapılan İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin İlk Okuma Yazma Becerileri İle Sosyal Duygusal Uyum Ve Zeka Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi başlıklı doktora tezinin bir kısmına dayalı olarak geliştirilmiştir. Bu araştırma Marmara Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonu tarafından desteklenmiştir. (Proje No:EGT-CDRP-0603308-0054-2009)

** Dr. Teletaş İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmeni

*** Prof. Dr. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü

AN INVESTIGATION OF INITIAL LITERACY SKILLS OF FIRST GRADE STUDENTS FROM THE ECOLOGICAL PERSPECTIVE AND SOCIAL CAPITAL THEORY

SUMMARY

The aim of this study is to examine the initial literacy skills of primary school pupils' from the ecological perspective and social capital theory. The data were collected from 304 first graders from three public elementary schools in İstanbul (1 in Kadıköy and 2 in Ümraniye) during the 2007-2008 academic year. The study was conducted with a survey design. For data collection, following literacy skill scales which were developed by the researcher were used, namely, listening skill, reading skill, dictation and writing skills, comprehension (vocal), comprehension (syllable), comprehension (word), comprehension (sentence), comprehension (text-paragraph), punctuation and spelling and visual reading. A student-family questionnaire was also used to collect background information about students and their families. Notable results of the study are as follows: (a) The higher the mother's education the higher were the literacy skill scale scores of the students. (b) The higher the father's education the higher were the literacy skill scale scores of the students. (c) The higher the economical level, the higher were the literacy skill scale scores of the students. (d) The better the socio-cultural environment of the students' school gets, the higher their literacy skill scale scores get. The results of the study were discussed within the framework of theoretical structure and previous research.

Key words: First grade, initial literacy, social capital theory, ecological perspective

Ekolojik bakış açısı, 1976'da Bronfenbrenner'in felsefî görüşlerine dayandırılarak geliştirilmiştir. Ekolojik model bir çocuğun büyüme ve gelişimdeki iç ve dış etkileri incelemektedir. Bronfenbrenner'e göre (1976), bir çocuk sosyal ve kültürel bir düzende doğar ve büyür. Her sosyal ve kültürel düzenek diğer sosyal ve kültürel düzeneklerin etkisi altındadır. Örneğin; çocuk bir aileye doğar ve her ailenin kendi sosyal normları, kültürü, tarihi, değerleri ve kuralları bulunmaktadır. Aile, okul, cemiyet ve diğer kurumlarla bağlantı içindedir. Bağlantıdaki bütün öğelerin çocuğun ailesi üzerinde sonra da çocuk üzerinde büyük etkisi bulunmaktadır (Bronfenbrenner,1976 akt. Begum, 2007).

Bronfenbrenner'in ekolojik bakış açısına (biyoekolojik sistemler kuramı olarak da bilinir) göre çocuğun gelişimini anlayabilmek için sadece bireyi değil çevresini de anlamak gerekmektedir. Bronfenbrenner'in kuramında bireyin çevresi birbiri içine yerleşmiş katmanlardan meydana gelen karmaşık ilişkiler sisteminden oluşmaktadır. Bireyin gelişimi bu katmanların birbirleriyle ve kendi içlerindeki ilişkiler ile bu ilişkilerin ortaya çıktığı geniş toplum ile olan ilişkilerinden etkilenmektedir (Bronfenbrenner, 1979 akt. Lindo, 1997).

Ekolojik kuram, insanların ait oldukları farklı alt-kültürleri incelemektedir. Bu alt-kültürler; mikrosistem, mezosistem, ekzosistem ve makrosistemdir. Mikrosistem ev ya da aile, kreş, park gibi insanların yüz yüze etkileşim içinde oldukları bir düzendir. Bu düzeneklerde çocuklar diğerleriyle farklı etkinliklerde yüz yüze ya da doğrudan etkileşime girebilmektedirler. Mezosistem yeni bir düzeneğe geçen ve eski ve yeni düzeneklerin her ikisinde de farklı etkinliklere katılan kişiyi anlatmaktadır. Örneğin; bir çocuk okula başladığında hem okuldaki hem de evdeki etkinliklere katılmaktadır. Ekzosistem birden fazla gruba dahil ama bütün gruplarına aktif olarak katılmayan kişiyi anlatmaktadır. Ancak gruplarda meydana gelen etkinliklerin kişinin yaşamı üzerinde uzun vadeli etkileri bulunmaktadır. Örneğin, bir çocuk bir aileye aittir. Bu ailenin ebeveynlerin işyerleri, sosyo-ekonomik grupları ve cemiyetleri gibi farklı kurumlarla doğrudan ilişkisi bulunmaktadır. Çocuk, bu kurumlardaki kişilerle doğrudan ilişki içinde olmasa da kurumların tamamının çocuğun büyümesi ve gelişimi üzerinde büyük etkileri bulunmaktadır. Bir ebeveyn fakir bir cemiyette yaşıyorsa, bu ebeveynin çocuklarının fakir bölgelerdeki okullara gitmesi daha muhtemeldir. Fakir bir cemiyetin üyesi olarak bu ailenin çocukları cemiyette oluşan bir dizi sosyal ve kültürel problemlerle yüzleşirler. Makrosistem tutarlılıklarla ilgilidir. Her kişinin farklı bir alt kültürü bulunmaktadır. İnsanlar kendi inanç sistemleri ve ideolojileri bu alt kültürlerde gerçekleşen farklı etkinliklere katılmalarını sağlamaktadır. Her bir kültürel düzenek, ideoloji, normlar, değerler ve inanç sistemine vurgu yapmaktadır. Bu aşamada, çocuk, çocuğun normları, ideolojileri ve inançlarına dayalı farklı kurumlarda etkileşime girmektedir. Örneğin, bir çocuk bir aileye, dine, bir kültüre, bir kiliseye aittir. Çocuk Katolik okuluna ya da belirli bir kiliseye devam eder çünkü inanç sistemi onu bu sürece sokmaktadır. Ekolojik kurama göre, eğitim politikaları ve eğitim reform hareketi ebeveynler çocuklarını umursamazlarsa etkili olamayacaktır. Ekolojik bakış açısının ana kavramı ailenin, okulun ve cemiyetin katılımında yatmaktadır (Bronfenbrenner,1976 akt. Begum, 2007).

Ebeveynin eğitim düzeyi, ekolojik sistem modelinde pek çok yönden özel bir önem kazanır. Öncelikle, nedensel yolların analizinde benzersiz bir avantaj sağlar, çünkü meslekî durum ya da gelirin aksine, bu değişken hem ailenin oluşumundan hem de çocuğun doğumundan önce vardır. Dolayısıyla her ebeveyn için, aile süreçlerinden etkilenmesi çok olası olmayan ayrı birer sosyal geçmiş endeksi verir, bu yüzden de kendi etkileri açısından tek yönlü olarak yorumlanabilir (Bronfenbrenner, 1986).

Bronfenbrenner, başka çalışmalarında da belirttiği gibi (Bronfenbrenner, 1982, 1984) ailenin gelir düzeyi Amerikan ailesi açısından belirleyici bir rol oynamaktadır çünkü başka modern sanayileşmiş toplumlara nazaran aile üyelerinin sağlık ve refahını sağlamak ve çocuğun gelişimini ilerletmek için gerekli kaynaklar ve hizmetler ailenin malî kaynaklarına bağlıdır. Bu mesele, her daim fakir olmuş ya da eve ekme getiren kişinin işsiz kaldığı ailelerde kritik bir önem kazanır. Bu durumun çocuk üzerinde yaratacağı etki oldukça büyüktür (Bronfenbrenner,1986).

Özetle, Bronfenbrenner'in Ekolojik Bakış Açısı ilişkilerin ve bunların etkilerinin bütünleştirilmesi için bir çerçeve sunmaktadır. Coleman buna sosyal kapital adını vermektedir.

Sosyal kapital kuramının kuramsal yanları Bourdieu (1986) ve Coleman (1988) tarafından geliştirilmiştir. Sosyal Kapital Kuramı üç bileşenden oluşmaktadır: Finansal, insan ve sosyal kapital (Coleman, 1988). Finansal kapital, ailenin geliri ya da varlıklarını ifade etmekte ve ailenin gelişim ve başarı için sunabileceği fiziksel kaynakları anlatmaktadır. İnsan kapitali, genellikle ebeveyn eğitimi ile ölçülmektedir ve çocuğun öğrenmesini destekleyen bilgi, sosyal yetkinlik ve bilişsel çevreye atıfta bulunmaktadır. Sosyal kapital ise destek ve entellektüel görevler için uygun olan zaman ve bireyler, sosyal normlar ve değerler gibi kaynakları anlatmaktadır (Coleman, 1988).

Coleman (1988), okulda başarı değerlendirmesi yapılırken “aile geçmişini” eğitimin kendi etkisinden ayrı tutularak, tek bir unsur olarak ele alındığını ancak tek bir “aile geçmişi” olmadığını, aile geçmişinin çözümsel olarak en az üç bileşenin olduğunu belirtmiştir. Bu bileşenler; malî kapital, beşerî kapital ve sosyal kapital’dır. Malî kapital, yaklaşık olarak ailenin serveti ya da geliri ile ölçülür. Başarıyı destekleyecek fizikî kaynaklar, malî kapitalle tedarik edilir: Çocuğun evde çalışabileceği sabit bir yerinin olması, öğrenmeye yardımcı olacak malzemeler, aile sorunlarını ortadan kaldıran malî kaynaklar. Beşerî kapital yaklaşık olarak ebeveynin eğitim düzeyiyle ölçülür ve çocuğun öğrenmesine yardımcı olacak bilişsel çevrenin oluşumunu sağlar. Sosyal kapital ise bunlardan farklıdır. Sosyal kapitalin nasıl işlediğini açıklamak için Coleman (1988) iki örnek vermektedir:

John Stuart Mill, pek çok çocuğun okula başladığı yaştan küçükken babası James Mill ona Latince ve Yunanca öğretti. Mill daha çocukluk döneminden çıkmadan, babası ve Jeremy Bentham’la babasının yazmalarını tartışabiliyordu. Muhtemelen John Stuart Mill’in bunu sağlayacak genetik bir mirası yoktu ve babasının eğitimi de o dönem için sıradışı sayılmayacak düzeydeydi. Buradaki temel farklılık babanın düşünsel konular üzerine çocuğuna ayırdığı zaman ve harcadığı çabadır.

Amerika’da bir devlet okulunda derste okunacak kitaplar, çocukların velileri tarafından alınmıyordu. Asya göçmenlerinin bir çocuk için kitaplardan ikişer tane almaları, okul yönetiminin kafasını karıştırmıştı. Bu durum araştırıldığında, ikinci kitabın çocuğuna çalışırken yardımcı olmak üzere çalışsın diye anne için alındığı ortaya çıktı. Bu vakada, ebeveynlerin beşerî kapital düzeyi, en azından okul dönemi ile ölçüldüğünde, oldukça düşüktür; ancak çocuğun eğitimi için ailenin sağladığı sosyal kapital oldukça yüksektir.

Bu örnekler bir çocuğun düşünsel gelişimi için ailedeki sosyal kapitalin ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Çocukların, ebeveynlerinin elinde tuttuğu beşerî kapitalden fazlasıyla etkilendiği bir gerçektir. Ancak bu kapital, eğer ebeveyn çocuğun hayatının önemli bir parçası değilse, ilgisiz olabilir. Ebeveynin sahip olduğu beşerî kapital, işe ya da ev dışında başka bir yere aktarılıyorsa bunun çocuğa bir faydası olmayacaktır. Ailedeki sosyal kapital, çocuk ve ebeveyni (başka üyeleri varsa onlarla da) arasındaki ilişkidir. Yani ebeveynin sahip olduğu beşerî kapital, aile ilişkilerine gömülü sosyal kapitalle tamamlanmıyorsa, çocuğun eğitimsel gelişimi açısından ebeveynin beşerî kapital katkısının anlamı olmayacaktır.

Ailenin, okulun ve cemiyetin sosyo-ekonomik durumu çocukların okuldaki başarıları için temeldir. Orta sınıf ailesinin sosyal kapitali çok güçlüdür ve dolayısıyla çocuklarının eğitimine çok büyük katkılarda bulunmaktadır. Ancak daha geniş aralıktaki

eğitim araştırmalarına bakacak olursak, dezavantajlı mahalle ve ailelerde doğmuş bazı çocukların okulda başarılı oldukları ve yaşam koşullarını geliştirebildikleri görölmektedir. Bu durumda, sosyal kapitalin çocukların başarısına nasıl katkıda bulunduğu yeniden incelenmelidir. Fakir ailelerde doğmuş olabilirler, ama ebeveynleri ve çocuk arasındaki güçlü ilişki çok önemli olabilir. Bu konu iki farklı yolla açıklanabilir. Birincisi, ebeveynlerin fakir olmalarına rağmen çocuklarının eğitimine daha fazla vakit ayırdıkları ve yüksek eğitim beklentileri olabileceği yönündedir. Ebeveynler evde destekleyici bir öğrenme çevresi yaratmış olabilirler ve çocuklarına avantaj sağlaması için cemiyetteki kaynakları kullanabilirler. Bu ebeveynlerin yüksek eğitimsel beklentileri, çocuklarının başarılı olmasına katkı sağlamaktadır (Caplan, Choy ve Whitmore, 1992 akt. Begum, 2007). İkincisi, okulda başarılı olan fakir çocukların ailelerinin sosyal kapitalleri düşük olsa bile okullarında daha fazla ilgi gördükleri, okul tarafından desteklendikleri ve daha iyi eğitim aldıkları yönündedir (Begum, 2007:25-28).

Ekolojik ve sosyal kapital bakış açılarından akademik başarı, dinamik ve etkileşimli bir süreç olarak görülebilir. Bu dinamik ve etkileşimli süreç, bireyin yetenek ve becerilerine odaklanmaktadır ve bir çocuğun statik okul bağlamına uyum sağlayabilmek için değişmesi gerektiğini varsaymaktadır. Bu nedenle bu geleneksel bakış açısından farklıdır. Geleneksel bakış açısı, çocuğun akademik başarısı üzerindeki bağlamsal etkenleri dikkate almaz. Ekolojik ve sosyal kapital kuramları, çocuğun hayatında uzun vadeli etkileri olan bağlamsal etkenleri dikkate almakta ve bir çocuğun akademik performansının bütünleşmiş bir süreç olduğunu söylemektedir (Begum, 2007:25-28). Her iki kuram da ebeveynleri çocuğun yaşamındaki en önemli etken olarak görür ve çocuğun fiziksel, sosyal, duygusal ve kültürel gelişimine herkesten daha fazla katkıda bulunabileceklerini ileri sürer. Sınırlı sayıda araştırma bir çocuğun akademik performansının evde, okulda ve cemiyette ebeveynlerce oynanacak belirli rollere bağlı olduğunu ifade eder (Schneider ve Lee, 1990; Ogbu, 1994; Frensch ve Gordon, 1995; Kao, 1995; Rumberger ve Larson, 1998; Goyette ve Xie, 1999; Porter, 1999; Spencer, 1999; Bryant ve ark. 2000; Muller, Stage ve Kinzie, 2001; Okagaki, Padilla ve Gonzaleez, 2001; Yan ve Lin, 2005; Lee ve Bowen, 2006; akt. Begum, 2007).

Hepimiz, çocuklarımızın daha ileri bir yaşam düzeyine ulaşmasını isteriz. Bunun en sağlıklı yolu da çocuğumuzun, iyi bir öğrenim görmesi ve bir mesleğe sahip olabilmesidir. Geleceğe yönelik uzun süreli bir eğitim programı gerektiren bu isteğin rahatça gerçeleşebilmesi, yaşamın ilk yıllarında çocuğun kazandıklarına bağlıdır (Oktay, 1982:4). Çocuk, genellikle altı yedi yaşına kadar sadece ailesi içinde kaldığı için dil gelişimi sınırlı ve belli olanaklar içinde olur. Okul öncesi dönemdeki dil gelişiminde ailenin önemi çok büyüktür. Ailenin ekonomik durumu, öğrenim durumu, yaşadığı çevre, çocuk sayısı gibi etmenler de çocuğun dil gelişimini önemli ölçüde etkiler (Yıldız, 2008:30). Farklı sosyal sınıflara mensup veya farklı eğitim seviyelerindeki ailelerde dünyaya gelen çocukların birbirinden farklı zihni gelişme seviyelerine ulaşmalarının başlıca sebebi, öğrendikleri dilin birbirine nazaran çok değişik olmasıdır. Düşük gelir gruplarına mensup, eğitimi az olan ebeveynlerden doğan ve okul öncesi hayatını bu tip ailelerde geçiren çocukların dilleri zayıf ve fikirlerini yazılı veya sözlü olarak ifade edebilme kabiliyetleri noksandır (Bilgiseven, 1982:25).

Eğitim, ailede başlar; okulda geliştirilir. Okul yıllarında, ęretmenlerin kazandırmak istediği beceri ve alışkanlıklar ancak ailenin desteği ile kalıcı ve sürekli hale gelebilir. Aile, henüz işin başındayken, okuldaki okuryazarlık çalışmalarını izler; okuldaki eğitime evde destek olursa çocuk daha nitelikli bir okuyucu olur, okuma yazmadaki zorlukları daha kolay aşar (Aşıcı, 2005:9). İlk okuma yazma öğretiminde başarılı olmak okul başarısını, dolayısıyla da yaşam başarısını olumlu etkileyecektir (Çelenk, 2006:14).

Ülkemizde ilk okuma yazma alanında yapılan çalışmalarda genellikle; ilk okuma yazma öğretim yöntemleri (Çelenk, 1993; Oymak, 1999; Kılıç, 2000; Uçar, 2001; Özcan, 2003; Coşkun, 2003; Şenel 2004; Karadağ, 2005; Gündüz, 2006; Özsoy, 2006; Toker, 2006; Deliveli, 2006; Demirel, 2006; Dündar, 2006; Turan, 2007; Vatansever, 2008; Tok ve Mazı, 2008), ilk okuma yazma öğretiminde karşılaşılan güçlükler (Damar, 1996; Kılıç, 1996; Yalçın, 1999; Sarı, 2001; Çelenk, 2002; Ünüvar, 2002; Erdeniz, 2003; Özsoy, 2006; Nargül, 2006) ve ilk okuma yazma öğretimi ile ilgili olarak öğretmenlerin görüşleri (Bayat, 2004; Sadioğlu, 2005; Gün, 2006; Uğuz, 2006; Çatak, 2008) incelenmektedir. Yukarıdaki konuların dışında ilk okuma yazma alanında yapılan bilimsel çalışmalar bir elin parmak sayısını geçmemektedir (Ferah, 1996; Karakelle, 1998; Arslan, 2005). Kuşkusuz ilk okuma yazma sürecini öğretmenden ve öğretim yönteminden bağımsız düşünemeyiz. Fakat öğrencinin ilk okuma yazma sürecindeki başarısızlığını sadece uygulanan yöntemle ve uygulayan öğretmenle açıklayamayız. Bu süreçte, öğrencinin sahip olduğu ailevî özellikleri de dikkate almalıyız. Bu araştırma alanda görđüđü bu eksiklikten yola çıkarak Ekolojik bakış açısı ve sosyal kapital kuram çerçevesinde öğrencilerin ilk okuma yazma becerilerini incelemeyi amaçlamıştır.

YÖNTEM

Araştırma tarama modelinde yapılmıştır.

Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2007-2008 eğitim-öğretim yılı İstanbul ili resmî ilköğretim okullarında öğrenim gören birinci sınıflar oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi belirlemek için oranlı küme örneklemini kullanılmıştır. Oranlı küme örneklemini yapmak için, evren, araştırma bulguları açısından önemli farklılıklar gösterebileceği düşünölen okulların buldukları çevrenin sosyo-költürel düzey değişkenine göre (üst-orta-alt) olmak üzere alt evrenlere ayrılmıştır. Örneklemdaki okullar alt evrenlere uygun şekilde araştırmacının kolay ulaşabileceği bölgelerden seçilmiştir. Seçimler yapılırken ilçe milli eğitim müdürlerine, okul müdürlerine ve birinci sınıf öğretmenlerine danışılmıştır. Kadıköy ilçesinden üst sosyo-költürel çevreye sahip, Ümraniye ilçesinden orta ve alt sosyo-költürel çevreye sahip olmak üzere üç tane resmî ilköğretim okulunda uygulama yapılmıştır. Araştırmanın örneklemi bu üç resmî ilköğretim okulunda öğrenim gören 304 birinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırma için gerekli olan verilerin toplanması amacıyla okuma yazma becerisi ölçekleri (Dinleme Becerisi Ölçeği, Konuşma Becerisi Ölçeği, Okuma Becerisi Ölçeği, Dikte ve Yazma Becerisi Ölçeği, Okuduğunu Anlama (Ses) Ölçeği, Okuduğunu Anlama (Hece) Ölçeği, Okuduğunu Anlama (Kelime) Ölçeği, Okuduğunu Anlama (Cümle) Ölçeği, Okuduğunu Anlama (Metin- Paragraf) Ölçeği, Yazım Kuralları Ölçeği, Görsel Okuma Ölçeği), Öğrenci ve Aile Anketi kullanılmıştır.

Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi

Araştırma sürecinde, verilerin toplanmasında izlenen yollar Tablo 1’de açıklanmıştır

Tablo 1. Ölçme araçlarının uygulamaları ve uygulama zamanları ile ilgili bilgiler

Ölçme Aracının Adı	Uygulama İle İlgili Bilgiler	Uygulama Zamanı İle İlgili Bilgiler (2007-2008 Eğitim-Öğretim Yılı İçinde)
Dinleme Becerisi Ölçeği	Sınıf öğretmenleri tarafından her bir öğrenci için dolduruldu.	Mayıs ayının ilk haftası
Konuşma Becerisi Ölçeği		
Okuma Becerisi Ölçeği	Araştırmacı tarafından sınıflarda her öğrenciye okuma metni okutularak ölçek dolduruldu.	Mayıs ayının ilk haftası
Dikte- Yazma Becerisi Ölçeği	Her sınıfa araştırmacı tarafından dikte metni okundu. Öğrencilerin yazdıkları metinler, araştırmacı tarafından değerlendirilerek ölçek dolduruldu.	Mayıs ayının ikinci haftası
Okuduğunu Anlama (Ses) Ölçeği	Bütün ölçekler araştırmacı tarafından sınıflarda uygulandı. Her bir ölçek için öğrencilere bir ders saati süre verildi. Bir günde sadece bir ölçek uygulandı.	Mayıs ayının üçüncü-dördüncü ve haziran ayının ilk haftası
Okuduğunu Anlama (Hece) Ölçeği		
Okuduğunu Anlama (Kelime) Ölçeği		
Okuduğunu Anlama (Cümle) Ölçeği		
Okuduğunu Anlama (Metin-Paragraf) Ölçeği		
Yazım Kuralları Ölçeği		
Görsel Okuma Ölçeği		
Öğrenci ve Aile Anketi	Öğrenci velileri tarafından dolduruldu.	Mayıs ayının üçüncü haftası dağıtıldı. Haziran ayının ilk haftası toplandı

Verilerin analizinde SPSS 12.0 paket programı kullanılmıştır. Verilerin analizinde genel olarak; frekans ve yüzde hesaplamaları, aritmetik ortalama ve standart sapma hesaplamaları, Kruskal Wallis H testi, bağımsız gruplar t testi, Mann Whitney U testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) istatistiksel teknikleri kullanılmış ve bu analizlerde en az .05 anlamlılık düzeyi esas alınmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde öğrencilerin ilk okuma yazma becerileri ile anne eğitimi, baba eğitimi, ailenin ekonomik durumu ve okulun bulunduğu sosyo-kültürel çevre değişkenleri arasındaki ilişkiler sorgulanmıştır.

İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okuma yazma becerilerinin anne eğitim düzeylerine göre farklılık gösterip göstermediği Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin okuma yazma becerileri ölçeklerinden aldıkları puanların anne eğitim düzeyi değişkenine göre Kruskal-Wallis H testi sonuçları

Okuma Yazma Becerileri Ölçekleri	Anne Eğitim Düzeyi	n	Sıra Ortalaması	Chi-Square	sd	p
Dinleme Becerisi	İlkokul Bitirmedi	29	79,43	27,717	4	,000
	İlkokul Mezunu	126	149,69			
	Ortaokul Mezunu	27	159,19			
	Lise Mezunu	76	163,60			
	Üniversite ve üzeri	46	183,99			
Konuşma Becerisi	İlkokul Bitirmedi	29	72,60	33,376	4	,000
	İlkokul Mezunu	126	147,75			
	Ortaokul Mezunu	27	168,19			
	Lise Mezunu	76	165,57			
	Üniversite ve üzeri	46	185,10			
Okuma Becerisi	İlkokul Bitirmedi	29	82,41	25,664	4	,000
	İlkokul Mezunu	126	152,76			
	Ortaokul Mezunu	27	137,89			
	Lise Mezunu	76	168,49			
	Üniversite ve üzeri	46	178,13			
Dikte ve Yazma Becerisi	İlkokul Bitirmedi	29	62,07	55,272	4	,000
	İlkokul Mezunu	126	144,84			
	Ortaokul Mezunu	27	160,43			
	Lise Mezunu	76	159,36			
	Üniversite ve üzeri	46	214,51			
Okuduğunu Anlama (Ses)	İlkokul Bitirmedi	29	77,95	53,049	4	,000
	İlkokul Mezunu	126	136,52			
	Ortaokul Mezunu	27	156,02			
	Lise Mezunu	76	166,42			
	Üniversite ve üzeri	46	218,22			
Okuduğunu Anlama (Hece)	İlkokul Bitirmedi	29	77,93	70,388	4	,000
	İlkokul Mezunu	126	128,03			
	Ortaokul Mezunu	27	154,04			
	Lise Mezunu	76	175,04			
	Üniversite ve üzeri	46	228,40			
Okuduğunu Anlama (Kelime)	İlkokul Bitirmedi	29	84,00	45,592	4	,000
	İlkokul Mezunu	126	137,27			
	Ortaokul Mezunu	27	155,50			
	Lise Mezunu	76	166,11			
	Üniversite ve üzeri	46	213,14			
Okuduğunu Anlama (Cümle)	İlkokul Bitirmedi	29	86,47	32,848	4	,000
	İlkokul Mezunu	126	144,45			
	Ortaokul Mezunu	27	157,78			
	Lise Mezunu	76	159,24			
	Üniversite ve üzeri	46	201,93			
Okuduğunu Anlama (Metin-Paragraf)	İlkokul Bitirmedi	29	77,10	58,381	4	,000
	İlkokul Mezunu	126	133,16			
	Ortaokul Mezunu	27	148,59			
	Lise Mezunu	76	174,91			
	Üniversite ve üzeri	46	218,28			
Yazım Kuralları	İlkokul Bitirmedi	29	125,93	11,90	4	,018
	İlkokul Mezunu	126	157,35			
	Ortaokul Mezunu	27	135,52			
	Lise Mezunu	76	140,76			
	Üniversite ve üzeri	46	185,34			

Tablo 2 - Devam

Okuma Yazma Becerileri Ölçekleri	Anne Eğitim Düzeyi	n	Sıra Ortalaması	Chi-Square	sd	p
Görsel Okuma	İlkokul Bitirmedi	29	94,14	26,799	4	,000
	İlkokul Mezunu	126	143,65			
	Ortaokul Mezunu	27	162,41			
	Lise Mezunu	76	160,57			
	Üniversite ve üzeri	46	194,38			

Tablo 2’de görüldüğü gibi anne eğitim düzeylerine göre öğrencilerin okuma yazma becerilerinin **Dinleme Becerisi Ölçeği** [$X^2_{(4)}= 27.717, p<.01$]; **Konuşma Becerisi Ölçeği** [$X^2_{(4)}= 33.376, p<.01$]; **Okuma Becerisi Ölçeği** [$X^2_{(4)}= 25.664, p<.01$]; **Dikte ve Yazma Becerisi Ölçeği** [$X^2_{(4)}= 55.272, p<.01$]; **Okuduğunu Anlama (Ses) Ölçeği** [$X^2_{(4)}= 53.049, p<.01$]; **Okuduğunu Anlama (Hece) Ölçeği** [$X^2_{(4)}= 70.388, p<.01$]; **Okuduğunu Anlama (Kelime) Ölçeği** [$X^2_{(4)}= 45.592, p<.01$]; **Okuduğunu Anlama (Cümle) Ölçeği** [$X^2_{(4)}= 32.848, p<.01$]; **Okuduğunu Anlama(Metin-Paragraf) Ölçeği** [$X^2_{(4)}= 58.381, p<.01$]; **Yazım Kuralları Ölçeği** [$X^2_{(4)}= 11.90, p<.05$] ve **Görsel Okuma Ölçeği** [$X^2_{(4)}= 26.799, p<.01$]; olmak üzere tüm ölçeklerden aldıkları puanlar arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bulunan bu farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için ikili karşılaştırmalarda Mann Whitney U testi yapılmıştır.

Mann Whitney U testi sonucunda, anne eğitim düzeyine göre öğrencilerin **Dinleme Becerisi Ölçeğinden** aldıkları puanlar arasında; anneleri ilkököl bitirmeyenler ile ilkököl mezunu, ortaokul mezunu, lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında ilkököl mezunu ($p<.001$), ortaokul mezunu ($p<.01$), lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar ($p<.001$) lehine; anneleri ilkököl mezunu olanlar ile üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında üniversite ve üzeri mezunu olanlar ($p<.05$) lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Konuşma Becerisi Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında; anneleri ilkököl bitirmeyenler ile ilkököl mezunu, ortaokul mezunu, lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında ilkököl mezunu, ortaokul mezunu, lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu ($p<.001$) olanlar lehine; anneleri ilkököl mezunu olanlar ile üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında üniversite ve üzeri mezunu olanlar ($p<.05$) lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Okuma Becerisi Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında; anneleri ilkököl bitirmeyenler ile ilkököl mezunu, ortaokul mezunu, lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında ilkököl mezunu ($p<.001$), ortaokul mezunu ($p<.01$), lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu ($p<.001$) olanlar lehine; anneleri ortaokul mezunu olanlar ile üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında üniversite ve üzeri mezunu olanlar ($p<.05$) olanlar lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Dikte ve Yazma Becerisi Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında; anneleri ilkököl bitirmeyenler ile ilkököl mezunu, ortaokul mezunu, lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında ilkököl mezunu, ortaokul mezunu, lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu ($p<.001$) olanlar lehine; anneleri ilkököl mezunu olanlar ile üniversite ve

üzeri mezunu olanlar arasında üniversite ve üzeri mezunu ($p < .001$) olanlar lehine; anneleri ortaokul mezunu olanlar ile üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında üniversite ve üzeri mezunu ($p < .01$) olanlar lehine; anneleri lise mezunu olanlar ile üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında üniversite ve üzeri mezunu ($p < .001$) olanlar lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Okuduğunu Anlama (Ses) Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında; anneleri ilkököl bitirmeyenler ile ilkököl mezunu, ortaokul mezunu, lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında ilkököl mezunu ($p < .001$), ortaokul mezunu ($p < .01$), lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu ($p < .001$) olanlar lehine; anneleri ilkököl mezunu olanlar ile lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında lise mezunu ($p < .05$) ve üniversite ve üzeri mezunu ($p < .001$) olanlar lehine; anneleri ortaokul mezunu olanlar ile üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında üniversite ve üzeri mezunu ($p < .01$) olanlar lehine; lise mezunu olanlar ile üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında üniversite ve üzeri mezunu ($p < .001$) olanlar lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Okuduğunu Anlama (Hece) Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında; anneleri ilkököl bitirmeyenler ile ilkököl mezunu, ortaokul mezunu, lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında ilkököl mezunu ($p < .01$), ortaokul mezunu ($p < .01$), lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu ($p < .001$) olanlar lehine; anneleri ilkököl mezunu olanlar ile lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu ($p < .001$) olanlar lehine; anneleri ortaokul mezunu olanlar ile üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında üniversite ve üzeri mezunu ($p < .001$) olanlar lehine; anneleri lise mezunu olanlar ile üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında üniversite ve üzeri mezunu ($p < .001$) olanlar lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Okuduğunu Anlama (Kelime) Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında; anneleri ilkököl bitirmeyenler ile ilkököl mezunu, ortaokul mezunu, lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında ilkököl mezunu ($p < .01$), ortaokul mezunu ($p < .01$), lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu ($p < .001$) olanlar lehine; anneleri ilkököl mezunu olanlar ile lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında lise mezunu ($p < .05$) ve üniversite ve üzeri mezunu ($p < .001$) olanlar lehine; anneleri ortaokul mezunu olanlar ile üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında üniversite ve üzeri mezunu ($p < .01$) olanlar lehine; anneleri lise mezunu olanlar ile üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında üniversite ve üzeri mezunu ($p < .01$) olanlar lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Okuduğunu Anlama (Cümle) Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında; anneleri ilkököl bitirmeyenler ile ilkököl mezunu, ortaokul mezunu, lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında ilkököl mezunu ($p < .001$), ortaokul mezunu ($p < .01$), lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu ($p < .001$) olanlar lehine; anneleri ilkököl mezunu olanlar ile üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında üniversite ve üzeri mezunu ($p < .001$) olanlar lehine; anneleri ortaokul mezunu olanlar ile üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında üniversite ve üzeri mezunu ($p < .05$) olanlar lehine; anneleri lise mezunu olanlar ile üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında üniversite ve üzeri mezunu ($p < .01$) olanlar lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Okuduğunu Anlama (Metin-Paragraf) Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında; anneleri ilkököl bitirmeyenler ile ilkököl mezunu, ortaokul mezunu, lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında ilkököl mezunu ($p<.001$), ortaokul mezunu ($p<.01$), lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu ($p<.001$) olanlar lehine; anneleri ilkököl mezunu olanlar ile üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında üniversite ve üzeri mezunu ($p<.001$) olanlar lehine; anneleri ortaokul mezunu olanlar ile üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında üniversite ve üzeri mezunu ($p<.001$) olanlar lehine; anneleri lise mezunu olanlar ile üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında üniversite ve üzeri mezunu ($p<.01$) olanlar lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Yazım Kuralları Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında; anneleri ilkököl bitirmeyenler ile üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında üniversite ve üzeri mezunu ($p<.01$) olanlar lehine; anneleri ortaokul mezunu olanlar ile üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında üniversite ve üzeri mezunu ($p<.05$) olanlar lehine; anneleri lise mezunu olanlar ile üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında üniversite ve üzeri mezunu ($p<.01$) olanlar lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Görsel Okuma Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında; anneleri ilkököl bitirmeyenler ile ilkököl mezunu, ortaokul mezunu, lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında ilkököl mezunu ($p<.01$), ortaokul mezunu ($p<.01$), lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu ($p<.001$) olanlar lehine; anneleri ilkököl mezunu olanlar ile üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında üniversite ve üzeri mezunu ($p<.001$) olanlar lehine; anneleri lise mezunu olanlar ile üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında üniversite ve üzeri mezunu ($p<.05$) olanlar lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okuma yazma becerilerinin baba eğitim düzeyine göre farklılık gösterip göstermediği Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin okuma yazma becerileri ölçeklerinden aldıkları puanların baba eğitim düzeyi değişkenine göre Kruskal-Wallis H testi sonuçları

Okuma Yazma B.Ölçekleri	Baba Eğitim Düzeyi	n	Sıra Ortalaması	X ²	sd	p
Dinleme Becerisi	İlkokul Bitirmedi	15	52,97	31,516	4	,000
	İlkokul Mezunu	90	133,18			
	Ortaokul Mezunu	45	162,42			
	Lise Mezunu	81	165,70			
	Üniversite ve üzeri	73	176,01			
Konuşma Becerisi	İlkokul Bitirmedi	15	60,57	30,945	4	,000
	İlkokul Mezunu	90	129,14			
	Ortaokul Mezunu	45	171,28			
	Lise Mezunu	81	167,29			
	Üniversite ve üzeri	73	172,20			
Okuma Becerisi	İlkokul Bitirmedi	15	57,03	27,291	4	,000
	İlkokul Mezunu	90	135,16			
	Ortaokul Mezunu	45	162,69			
	Lise Mezunu	81	167,77			
	Üniversite ve üzeri	73	170,28			
Dikte ve Yazma Becerisi	İlkokul Bitirmedi	15	45,40	39,648	4	,000
	İlkokul Mezunu	90	130,47			
	Ortaokul Mezunu	45	153,38			
	Lise Mezunu	81	168,49			
	Üniversite ve üzeri	73	183,38			
Okuduğunu Anlama (Ses)	İlkokul Bitirmedi	15	73,00	43,544	4	,000
	İlkokul Mezunu	90	127,68			
	Ortaokul Mezunu	45	132,48			
	Lise Mezunu	81	164,49			
	Üniversite ve üzeri	73	198,47			
Okuduğunu Anlama (Hece)	İlkokul Bitirmedi	15	76,30	68,665	4	,000
	İlkokul Mezunu	90	111,98			
	Ortaokul Mezunu	45	129,02			
	Lise Mezunu	81	174,12			
	Üniversite ve üzeri	73	208,59			
Okuduğunu Anlama (Kelime)	İlkokul Bitirmedi	15	74,30	35,304	4	,000
	İlkokul Mezunu	90	130,06			
	Ortaokul Mezunu	45	145,06			
	Lise Mezunu	81	158,36			
	Üniversite ve üzeri	73	194,33			
Okuduğunu Anlama (Cümle)	İlkokul Bitirmedi	15	84,60	23,863	4	,000
	İlkokul Mezunu	90	131,89			
	Ortaokul Mezunu	45	144,94			
	Lise Mezunu	81	167,69			
	Üniversite ve üzeri	73	179,66			
Okuduğunu Anlama (Metin-Paragraf)	İlkokul Bitirmedi	15	70,23	47,99	4	,000
	İlkokul Mezunu	90	123,36			
	Ortaokul Mezunu	45	134,37			
	Lise Mezunu	81	168,52			
	Üniversite ve üzeri	73	198,73			
Yazım Kuralları	İlkokul Bitirmedi	15	158,00	1,513	4	,824
	İlkokul Mezunu	90	149,17			
	Ortaokul Mezunu	45	153,32			
	Lise Mezunu	81	146,06			
	Üniversite ve üzeri	73	162,12			
Görsel Okuma	İlkokul Bitirmedi	15	106,40	21,774	4	,000
	İlkokul Mezunu	90	128,61			
	Ortaokul Mezunu	45	150,19			
	Lise Mezunu	81	160,77			
	Üniversite ve üzeri	73	183,68			

Tablo 3'te görüldüğü gibi baba eğitim düzeylerine göre öğrencilerin okuma yazma becerilerinin **Dinleme Becerisi Ölçeği** [$X^2_{(4)}= 31.516, p<.01$]; **Konuşma Becerisi Ölçeği** [$X^2_{(4)}= 30.945, p<.01$]; **Okuma Becerisi Ölçeği** [$X^2_{(4)}= 27.291, p<.01$]; **Dikte ve Yazma Becerisi Ölçeği** [$X^2_{(4)}= 39.648, p<.01$]; **Okuduğunu Anlama (Ses) Ölçeği** [$X^2_{(4)}= 43.544, p<.01$]; **Okuduğunu Anlama (Hece) Ölçeği** [$X^2_{(4)}= 68.665, p<.01$]; **Okuduğunu Anlama (Kelime) Ölçeği** [$X^2_{(4)}= 35.304, p<.01$]; **Okuduğunu Anlama (Cümle) Ölçeği** [$X^2_{(4)}= 23.863, p<.01$]; **Okuduğunu Anlama (Metin-Paragraf) Ölçeği** [$X^2_{(4)}= 47.99, p<.01$]; ve **Görsel Okuma Ölçeği** [$X^2_{(4)}= 21.774, p<.01$]; olmak üzere on tane ölçekten aldıkları puanlar arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Sadece **Yazım Kuralları Ölçeğinden** [$X^2_{(4)}= 1.513, p>.05$] aldıkları puanlar arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır. Bulunan farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için ikili karşılaştırmalarda Mann Whitney U testi yapılmıştır.

Mann Whitney U testi sonucunda, baba eğitim düzeyine göre öğrencilerin **Dinleme Becerisi Ölçeğinden** aldıkları puanlar arasında; babaları ilkökul bitirmeyenler ile ilkökul mezunu, ortaokul mezunu, lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında ilkökul mezunu, ortaokul mezunu, lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu ($p<.001$) olanlar lehine; babaları ilkökul mezunu olanlar ile lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu ($p<.01$) olanlar lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Konuşma Becerisi Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında; babaları ilkökul bitirmeyenler ile ilkökul mezunu, ortaokul mezunu, lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında ilkökul mezunu ($p<.01$), ortaokul mezunu, lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu ($p<.001$) olanlar lehine; babaları ilkökul mezunu olanlar ile ortaokul mezunu, lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında ortaokul mezunu ($p<.05$), lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu ($p<.01$) olanlar lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Okuma Becerisi Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında; babaları ilkökul bitirmeyenler ile ilkökul mezunu, ortaokul mezunu, lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında ilkökul mezunu ($p<.01$), ortaokul mezunu, lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu ($p<.001$) olanlar lehine; babaları ilkökul mezunu olanlar ile lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu ($p<.05$) olanlar lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Dikte ve Yazma Becerisi Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında; babaları ilkökul bitirmeyenler ile ilkökul mezunu, ortaokul mezunu, lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında ilkökul mezunu, ortaokul mezunu, lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu ($p<.001$) olanlar lehine; babaları ilkökul mezunu olanlar ile lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında lise mezunu ($p<.01$) ve üniversite ve üzeri mezunu ($p<.001$) olanlar lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Okuduğunu Anlama (Ses) Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında; babaları ilkökul bitirmeyenler ile ilkökul mezunu, ortaokul mezunu, lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında ilkökul mezunu ($p<.05$), ortaokul mezunu ($p<.01$), lise mezunu ve

üniversite ve üzeri mezunu ($p<.001$) olanlar lehine; babaları ilkököl mezunu olanlar ile lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında lise mezunu ($p<.01$) ve üniversite ve üzeri mezunu ($p<.001$) olanlar lehine; babası ortaokul mezunu olanlar ile lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında lise mezunu ($p<.05$) ve üniversite ve üzeri mezunu ($p<.001$) olanlar lehine; babası lise mezunu olanlar ile üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında üniversite ve üzeri mezunu ($p<.01$) olanların lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Okuduğunu Anlama (Hece) Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında; babaları ilkököl bitirmeyenler ile ortaokul mezunu, lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında ortaokul mezunu ($p<.05$), lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu ($p<.001$) olanlar lehine; babaları ilkököl mezunu olanlar ile lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu ($p<.001$) olanlar lehine; babası ortaokul mezunu olanlar ile lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında lise mezunu ($p<.01$) ve üniversite ve üzeri mezunu ($p<.001$) olanlar lehine; babası lise mezunu olanlar ile üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında üniversite ve üzeri mezunu ($p<.001$) olanların lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Okuduğunu Anlama (Kelime) Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında; babaları ilkököl bitirmeyenler ile ilkököl mezunu, ortaokul mezunu, lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında ilkököl mezunu ($p<.05$), ortaokul mezunu ($p<.01$), lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu ($p<.001$) olanlar lehine; babaları ilkököl mezunu olanlar ile lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında lise mezunu ($p<.05$) ve üniversite ve üzeri mezunu ($p<.001$) olanlar lehine; babası ortaokul mezunu olanlar ile üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında üniversite ve üzeri mezunu ($p<.01$) olanlar lehine; babası lise mezunu olanlar ile üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında üniversite ve üzeri mezunu ($p<.01$) olanların lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Okuduğunu Anlama (Cümle) Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında; babaları ilkököl bitirmeyenler ile ilkököl mezunu, ortaokul mezunu, lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında ilkököl mezunu ($p<.05$), ortaokul mezunu ($p<.05$), lise mezunu ($p<.01$) ve üniversite ve üzeri mezunu ($p<.001$) olanlar lehine; babaları ilkököl mezunu olanlar ile lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında lise mezunu ($p<.01$) ve üniversite ve üzeri mezunu ($p<.001$) olanlar lehine; babası ortaokul mezunu olanlar ile üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında üniversite ve üzeri mezunu ($p<.05$) olanlar lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Okuduğunu Anlama (Metin-Paragraf) Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında; babaları ilkököl bitirmeyenler ile ilkököl mezunu, ortaokul mezunu, lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında ilkököl mezunu ($p<.05$), ortaokul mezunu ($p<.01$), lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu ($p<.001$) olanlar lehine; babaları ilkököl mezunu olanlar ile lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında lise mezunu ($p<.01$) ve üniversite ve üzeri mezunu ($p<.001$) olanlar lehine; babası ortaokul mezunu olanlar ile lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında lise mezunu ($p<.05$) ve üniversite ve üzeri mezunu ($p<.001$) olanlar lehine; babası lise mezunu olanlar

ile üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında üniversite ve üzeri mezunu ($p < .05$) olanların lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Görsel Okuma Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında; babaları ilkököl bitirmeyenler ile lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında lise mezunu ($p < .05$) ve üniversite ve üzeri mezunu ($p < .01$) olanlar lehine; babaları ilkököl mezunu olanlar ile lise mezunu ve üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında lise mezunu ($p < .05$) ve üniversite ve üzeri mezunu ($p < .001$) olanlar lehine; babası ortaokul mezunu olanlar ile üniversite ve üzeri mezunu olanlar arasında üniversite ve üzeri mezunu ($p < .05$) olanlar lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okuma yazma becerilerinin ailenin aylık gelir düzeyine göre farklılık gösterip göstermediği Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4'te görüldüğü gibi ailelerinin gelir düzeylerine göre öğrencilerin okuma yazma becerilerinin **Dinleme Becerisi Ölçeği** [$X^2_{(4)} = 11.616, p < .05$]; **Konuşma Becerisi Ölçeği** [$X^2_{(4)} = 12.926, p < .05$]; **Okuma Becerisi Ölçeği** [$X^2_{(4)} = 9.921, p < .05$]; **Dikte ve Yazma Becerisi Ölçeği** [$X^2_{(4)} = 19.358, p < .01$]; **Okuduğunu Anlama (Ses) Ölçeği** [$X^2_{(4)} = 32.450, p < .01$]; **Okuduğunu Anlama (Hece) Ölçeği** [$X^2_{(4)} = 44.299, p < .01$]; **Okuduğunu Anlama (Kelime) Ölçeği** [$X^2_{(4)} = 23.004, p < .01$]; **Okuduğunu Anlama (Cümle) Ölçeği** [$X^2_{(4)} = 18.452, p < .01$]; **Okuduğunu Anlama (Metin-Paragraf) Ölçeği** [$X^2_{(4)} = 27.737, p < .01$]; ve **Görsel Okuma Ölçeği** [$X^2_{(4)} = 16.313, p < .01$]; olmak üzere on tane ölçekten aldıkları puanlar arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Sadece **Yazım Kuralları Ölçeğinden** [$X^2_{(4)} = 3.705, p > .05$] aldıkları puanlar arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır. Bulunan farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için ikili karşılaştırmalarda Mann Whitney U testi yapılmıştır.

Mann Whitney U testi sonucunda, ailenin aylık gelirine göre öğrencilerin **Dinleme Becerisi Ölçeğinden** aldıkları puanlar arasında; 435 TL ve altı aylık gelire sahip olan aileler ile 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olan aileler arasında 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olanlar ($p < .05$) lehine; 436-1000 TL aylık gelire sahip olan aileler ile 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olan aileler arasında 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olanlar ($p < .01$) lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Konuşma Becerisi Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında; 435 TL ve altı aylık gelire sahip olan aileler ile 1501-2000 TL ve 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olan aileler arasında 1501-2000 TL ve 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olanlar ($p < .05$) lehine; 436-1000 TL aylık gelire sahip olan aileler ile 1501-2000 TL ve 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olan aileler arasında 1501-2000 TL ve 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olanlar ($p < .05$) lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Tablo 4. Öğrencilerin okuma yazma becerileri ölçeklerinden aldıkları puanların ailenin aylık gelir değişkenine göre Kruskal-Wallis H testi sonuçları

Okuma Yazma Becerileri Ölçekleri	Ailenin Aylık Geliri	n	Sıra Ortalaması	X ²	sd	p
Dinleme Becerisi	435 TL ve altı	21	123,76	11,616	4	,020
	436 - 1000 TL	114	136,58			
	1001 - 1500 TL	69	160,23			
	1501 - 2000 TL	48	165,66			
	2001 ve üstü	52	176,60			
Konuşma Becerisi	435 TL ve altı	21	117,83	12,926	4	,012
	436 - 1000 TL	114	137,29			
	1001 - 1500 TL	69	157,06			
	1501 - 2000 TL	48	175,30			
	2001 ve üstü	52	172,75			
Okuma Becerisi	435 TL ve altı	21	127,55	9,921	4	,042
	436 - 1000 TL	114	136,37			
	1001 - 1500 TL	69	167,08			
	1501 - 2000 TL	48	168,75			
	2001 ve üstü	52	163,60			
Dikte ve Yazma Becerisi	435 TL ve altı	21	114,52	19,358	4	,001
	436 - 1000 TL	114	134,45			
	1001 - 1500 TL	69	154,53			
	1501 - 2000 TL	48	170,32			
	2001 ve üstü	52	188,26			
Okuduğunu Anlama (Ses)	435 TL ve altı	21	110,88	32,450	4	,000
	436 - 1000 TL	114	128,33			
	1001 - 1500 TL	69	154,77			
	1501 - 2000 TL	48	170,75			
	2001 ve üstü	52	202,44			
Okuduğunu Anlama (Hece)	435 TL ve altı	21	90,21	44,299	4	,000
	436 - 1000 TL	114	125,69			
	1001 - 1500 TL	69	158,24			
	1501 - 2000 TL	48	178,61			
	2001 ve üstü	52	204,70			
Okuduğunu Anlama (Kelime)	435 TL ve altı	21	113,05	23,004	4	,000
	436 - 1000 TL	114	133,06			
	1001 - 1500 TL	69	154,15			
	1501 - 2000 TL	48	169,43			
	2001 ve üstü	52	193,23			
Okuduğunu Anlama (Cümle)	435 TL ve altı	21	123,07	18,452	4	,001
	436 - 1000 TL	114	131,47			
	1001 - 1500 TL	69	157,68			
	1501 - 2000 TL	48	178,63			
	2001 ve üstü	52	179,50			
Okuduğunu Anlama (Metin- Paragraf)	435 TL ve altı	21	105,21	27,737	4	,000
	436 - 1000 TL	114	129,05			
	1001 - 1500 TL	69	160,49			
	1501 - 2000 TL	48	178,36			
	2001 ve üstü	52	188,52			
Yazım Kuralları	435 TL ve altı	21	175,98	3,705	4	,447
	436 - 1000 TL	114	145,07			
	1001 - 1500 TL	69	148,00			
	1501 - 2000 TL	48	151,98			
	2001 ve üstü	52	165,76			
Görsel Okuma	435 TL ve altı	21	135,95	16,313	4	,003
	436 - 1000 TL	114	135,23			
	1001 - 1500 TL	69	147,92			
	1501 - 2000 TL	48	168,75			
	2001 ve üstü	52	188,13			

Okuma Becerisi Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında; 436-1000 TL aylık gelire sahip olan aileler ile 1001-1500 TL ve 1501-2000 TL aylık gelire sahip olan aileler arasında 1001-1500 TL ve 1501-2000 TL aylık gelire sahip olanlar ($p<.05$) lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Dikte ve Yazma Becerisi Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında; 435 TL ve altı aylık gelire sahip olan aileler ile 1001-1500 TL, 1501-2000 TL ve 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olan aileler arasında, 1001-1500 TL, 1501-2000 TL ($p<.05$) ve 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olanlar ($p<.01$) lehine; 436-1000 TL aylık gelire sahip olan aileler ile 1501-2000 TL ve 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olan aileler arasında 1501-2000 TL ($p<.05$) ve 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olanlar ($p<.01$) lehine; 1001-1500 TL aylık gelire sahip olan aileler ile 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olanlar arasında 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olanlar ($p<.05$) lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Okuduğunu Anlama (Ses) Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında; 435 TL ve altı aylık gelire sahip olan aileler ile 1001-1500 TL, 1501-2000 TL ve 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olan aileler arasında 1001-1500 TL, 1501-2000 TL ($p<.05$) ve 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olanlar ($p<.001$) lehine; 436-1000 TL aylık gelire sahip olan aileler ile 1001-1500 TL, 1501-2000 TL ve 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olan aileler arasında 1001-1500 TL ($p<.05$), 1501-2000 TL ($p<.01$) ve 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olanlar ($p<.001$) lehine; 1001-1500 TL aylık gelire sahip olan aileler ile 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olanlar arasında 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olanlar ($p<.01$) lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Okuduğunu Anlama (Hece) Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında; 435 TL ve altı aylık gelire sahip olan aileler ile 1001-1500 TL, 1501-2000 TL ve 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olan aileler arasında 1001-1500 TL ($p<.01$), 1501-2000 TL ($p<.001$) ve 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olanlar ($p<.001$) lehine; 436-1000 TL aylık gelire sahip olan aileler ile 1001-1500 TL, 1501-2000 TL ve 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olan aileler arasında 1001-1500 TL ($p<.01$), 1501-2000 TL ($p<.001$) ve 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olanlar ($p<.001$) lehine; 1001-1500 TL aylık gelire sahip olan aileler ile 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olanlar arasında 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olanlar ($p<.01$) lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Okuduğunu Anlama (Kelime) Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında; 435 TL ve altı aylık gelire sahip olan aileler ile 1001-1500 TL, 1501-2000 TL ve 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olan aileler arasında, 1001-1500 TL, 1501-2000 TL ($p<.05$) ve 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olanlar ($p<.01$) lehine; 436-1000 TL aylık gelire sahip olan aileler ile 1501-2000 TL ve 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olan aileler arasında 1501-2000 TL ($p<.05$) ve 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olanlar ($p<.001$) lehine; 1001-1500 TL aylık gelire sahip olan aileler ile 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olanlar arasında 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olanlar ($p<.01$) lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Okuduğunu Anlama (Cümle) Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında; 435 TL ve altı aylık gelire sahip olan aileler ile 1501-2000 TL ve 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olan aileler arasında 1501-2000 TL ve 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olanlar ($p<.05$)

lehine; 436-1000 TL aylık gelire sahip olan aileler ile 1001-1500 TL, 1501-2000 TL ve 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olan aileler arasında 1001-1500 TL ($p<.05$), 1501-2000 TL ($p<.01$) ve 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olanlar ($p<.01$) lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Okuduğunu Anlama (Metin-Paragraf) Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında; 435 TL ve altı aylık gelire sahip olan aileler ile 1001-1500 TL, 1501-2000 TL ve 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olan aileler arasında 1001-1500 TL, 1501-2000 TL ($p<.01$) ve 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olanlar ($p<.001$) lehine; 436-1000 TL aylık gelire sahip olan aileler ile 1001-1500 TL, 1501-2000 TL ve 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olan aileler arasında 1001-1500 TL ($p<.05$), 1501-2000 TL ($p<.01$) ve 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olanlar ($p<.001$) lehine; 1001-1500 TL aylık gelire sahip olan aileler ile 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olanlar arasında 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olanlar ($p<.05$) lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Görsel Okuma Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında; 435 TL ve altı aylık gelire sahip olan aileler ile 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olan aileler arasında 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olanlar ($p<.05$) lehine; 436-1000 TL aylık gelire sahip olan aileler 1501-2000 TL ve 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olan aileler arasında 1501-2000 TL ($p<.05$) ve 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olanlar ($p<.01$) lehine; 1001-1500 TL aylık gelire sahip olan aileler ile 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olanlar arasında 2001 TL ve üstü aylık gelire sahip olanlar lehine ($p<.01$) anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okuma yazma becerilerinin okulların bulunduğu sosyo- kültürel çevreye göre farklılık gösterip göstermediği Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5'te görüldüğü gibi, **Dinleme Becerisi Ölçeğinden** okulları üst sosyo-kültürel çevrede olan öğrencilerin aldıkları puan ortalamaları $x=86.41$; okulları orta sosyo-kültürel çevrede olan öğrencilerin aldıkları puan ortalamaları $x=90.07$; okulları alt sosyo-kültürel çevrede olan öğrencilerin aldıkları puan ortalamaları $x=79.69$ 'dur.

Konuşma Becerisi Ölçeğinden okulları üst sosyo-kültürel çevrede olan öğrencileri aldıkları puan ortalamaları $x=118.97$; okulları orta sosyo-kültürel çevrede olan öğrencilerin aldıkları puan ortalamaları $x=119.31$; okulları alt sosyo-kültürel çevrede olan öğrencilerin aldıkları puan ortalamaları $x=105.62$ 'dir.

Okuma Becerisi Ölçeğinden okulları üst sosyo-kültürel çevrede olan öğrencilerin aldıkları puan ortalamaları $x=56.35$; okulları orta sosyo-kültürel çevrede olan öğrencilerin aldıkları puan ortalamaları $x=57.84$; okulları alt sosyo-kültürel çevrede olan öğrencilerin aldıkları puan ortalamaları $x=53.09$ 'dur.

Dikte ve Yazma Becerisi Ölçeğinden okulları üst sosyo-kültürel çevrede olan öğrencilerin aldıkları puan ortalamaları $x=65.89$; okulları orta sosyo-kültürel çevrede olan öğrencilerin aldıkları puan ortalamaları $x=65.82$; okulları alt sosyo-kültürel çevrede olan öğrencilerin aldıkları puan ortalamaları $x=60.13$ 'tür.

Tablo 5. Öğrencilerin okuma yazma becerileri ölçeklerinden aldıkları puanların okullarının bulunduğu sosyo-kültürel çevre değişkenine göre aritmetik ortalama ve standart sapma sonuçları

Okuma Yazma Becerileri Ölçekleri	Sosyo-Kültürel Çevre	n	x	Ss
Dinleme Becerisi	Üst	107	86,41	17,53
	Orta	99	90,07	18,02
	Alt	98	79,69	24,88
Konuşma Becerisi	Üst	107	118,97	21,29
	Orta	99	119,31	25,93
	Alt	98	105,62	37,67
Okuma Becerisi	Üst	107	56,35	9,98
	Orta	99	57,84	9,33
	Alt	98	53,09	11,73
Dikte ve Yazma Becerisi	Üst	107	65,89	16,25
	Orta	99	65,82	13,53
	Alt	98	60,13	15,75
Okuduğunu Anlama (Ses)	Üst	107	16,05	4,06
	Orta	99	13,47	4,15
	Alt	98	12,88	4,85
Okuduğunu Anlama (Hece)	Üst	107	16,48	3,55
	Orta	99	13,55	4,74
	Alt	98	12,21	4,41
Okuduğunu Anlama (Kelime)	Üst	107	16,21	4,10
	Orta	99	14,65	4,63
	Alt	98	14,21	4,62
Okuduğunu Anlama (Cümle)	Üst	107	12,57	3,27
	Orta	99	12,04	3,16
	Alt	98	10,55	3,87
Okuduğunu Anlama (Metin-Paragraf)	Üst	107	16,78	3,46
	Orta	99	15,29	4,00
	Alt	98	13,78	4,37
Yazım Kuralları	Üst	107	14,36	4,43
	Orta	99	12,40	4,73
	Alt	98	16,40	4,19
Görsel Okuma	Üst	107	18,33	2,74
	Orta	99	17,63	3,63
	Alt	98	16,40	4,19

Okuduğunu Anlama (Ses) Ölçeğinden okulları üst sosyo-kültürel çevrede olan öğrencilerin aldıkları puan ortalamaları $x=16.05$; okulları orta sosyo-kültürel çevrede olan öğrencilerin aldıkları puan ortalamaları $x=13.47$; okulları alt sosyo-kültürel çevrede olan öğrencilerin aldıkları puan ortalamaları $x=12.88$ 'dir.

Okuduğunu Anlama (Hece) Ölçeğinden okulları üst sosyo-kültürel çevrede olan öğrencilerin aldıkları puan ortalamaları $x=16.48$; okulları orta sosyo-kültürel çevrede olan öğrencilerin aldıkları puan ortalamaları $x=13.55$; okulları alt sosyo-kültürel çevrede olan öğrencilerin aldıkları puan ortalamaları $x=12.21$ 'dir.

Okuduğunu Anlama (Kelime) Ölçeğinden okulları üst sosyo-kültürel çevrede olan öğrencilerin aldıkları puan ortalamaları $x=16.21$; okulları orta sosyo-kültürel çevrede olan öğrencilerin aldıkları puan ortalamaları $x=14.65$; okulları alt sosyo-kültürel çevrede olan öğrencilerin aldıkları puan ortalamaları $x=14.21$ 'dir.

Okuduğunu Anlama (Cümle) Ölçeğinden okulları üst sosyo-kültürel çevrede olan öğrencilerin aldıkları puan ortalamaları $x=12.57$; okulları orta sosyo-kültürel çevrede olan öğrencilerin aldıkları puan ortalamaları $x=12.04$; okulları alt sosyo-kültürel çevrede olan öğrencilerin aldıkları puan ortalamaları $x=10.55$ 'tir.

Okuduğunu Anlama (Metin-Paragraf) Ölçeğinden okulları üst sosyo-kültürel çevrede olan öğrencilerin aldıkları puan ortalamaları $x=16.78$; okulları orta sosyo-kültürel çevrede olan öğrencilerin aldıkları puan ortalamaları $x=15.29$; okulları alt sosyo-kültürel çevrede olan öğrencilerin aldıkları puan ortalamaları $x=13.78$ 'dir.

Yazım Kuralları Ölçeğinden okulları üst sosyo-kültürel çevrede olan öğrencilerin aldıkları puan ortalamaları $x=14.36$; okulları orta sosyo-kültürel çevrede olan öğrencilerin aldıkları puan ortalamaları $x=12.40$; okulları alt sosyo-kültürel çevrede olan öğrencilerin aldıkları puan ortalamaları $x=16.40$ 'tır.

Görsel Okuma Ölçeğinden okulları üst sosyo-kültürel çevrede olan öğrencilerin aldıkları puan ortalamaları $x=18.33$; okulları orta sosyo-kültürel çevrede olan öğrencilerin aldıkları puan ortalamaları $x=17.63$; okulları alt sosyo-kültürel çevrede olan öğrencilerin aldıkları puan ortalamaları $x=16.40$ 'tır.

Öğrencilerin okuma yazma becerileri ölçeklerinden aldıkları puan ortalamalarının, okulların bulunduğu sosyo-kültürel çevre değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır.

Tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, okulun bulunduğu çevrenin sosyo-kültürel durumuna göre öğrencilerin okuma yazma becerileri ölçeklerinden **Dinleme Becerisi Ölçeği** [$F_{(2-301)}= 6.603, p<.01$]; **Konuşma Becerisi Ölçeği** [$F_{(2-301)}= 7.259, p<.01$]; **Okuma Becerisi Ölçeği** [$F_{(2-301)}= 5.393, p<.01$]; **Dikte ve Yazma Becerisi Ölçeği** [$F_{(2-301)}= 4.675, p<.05$]; **Okuduğunu Anlama (Ses) Ölçeği** [$F_{(2-301)}= 15.496, p<.01$]; **Okuduğunu Anlama (Hece) Ölçeği** [$F_{(2-301)}= 27.276, p<.01$]; **Okuduğunu Anlama (Kelime) Ölçeği** [$F_{(2-301)}= 5.756, p<.01$]; **Okuduğunu Anlama (Cümle) Ölçeği** [$F_{(2-301)}= 9.355, p<.01$]; **Okuduğunu Anlama (Metin-Paragraf) Ölçeği** [$F_{(2-301)}= 14.854, p<.01$]; **Yazım Kuralları Ölçeği** [$F_{(2-301)}= 19.780, p<.01$]; **Görsel Okuma Ölçeği** [$F_{(2-301)}= 7.701, p<.01$] olmak üzere bütün ölçeklerdeki başarıları okulların bulunduğu sosyo-kültürel çevre değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bulunan bu farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak için post-hoc tamamlayıcı istatistik analizlerine geçilmiştir. Levene testi sonuçlarının anlamsız çıktığı durumlarda [$Levene_{(Okuduğunu Anlama (Kelime), 2-301)}= 2.019, p>.05$; $Levene_{(Okuma, 2-301)}= 2.356, p>.05$; $Levene_{(Dikte ve Yazma, 2-301)}= 1.825, p>.05$] farklar Scheffe post-hoc testi ile; anlamlı çıktığı durumlarda [$Levene_{(Okuduğunu Anlama (Ses), 2-301)}= 3.661, p<.05$; $Levene_{(Okuduğunu Anlama (Hece), 2-301)}= 7.321, p<.01$; $Levene_{(Okuduğunu Anlama (Cümle), 2-301)}= 4.274, p<.05$; $Levene_{(Okuduğunu Anlama (Metin-Paragraf), 2-301)}= 6.467, p<.01$; $Levene_{(Yazım Kuralları, 2-301)}= 3.150, p<.05$; $Levene_{(Görsel Okuma, 2-301)}= 9.660, p<.001$; $Levene_{(Dinleme, 2-301)}= 13.480, p<.001$; $Levene_{(Konuşma, 2-301)}= 34.645, p<.001$] ise Tamhane's T2 ile farklar analiz edilmiş ve sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Tamhane's T2 ile farklar analizi sonucunda, okulların bulunduğu sosyo-kültürel değişkene göre öğrencilerin **Dinleme Becerisi Ölçeğinden** aldıkları puanları arasında orta

sosyo-kültürel çevre ile alt sosyo-kültürel çevre arasında orta sosyo-kültürel çevre ($p<.01$) lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Konuşma Becerisi Ölçeğinden aldıkları puanları arasında üst sosyo-kültürel çevre ile alt sosyo-kültürel çevre arasında üst sosyo-kültürel çevre ($p<.01$) lehine; orta sosyo-kültürel çevre ile alt sosyo-kültürel çevre arasında orta sosyo-kültürel çevre ($p<.05$) lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Okuma Becerisi Ölçeğinden aldıkları puanları arasında orta sosyo-kültürel çevre ile alt sosyo-kültürel çevre arasında orta sosyo-kültürel çevre ($p<.01$) lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Dikte ve Yazma Becerisi Ölçeğinden aldıkları puanları arasında üst sosyo-kültürel çevre ile alt sosyo-kültürel çevre arasında üst sosyo-kültürel çevre ($p<.05$) lehine; orta sosyo-kültürel çevre ile alt sosyo-kültürel çevre arasında orta sosyo-kültürel çevre ($p<.05$) lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Okuduğunu Anlama (Ses) Ölçeğinden aldıkları puanları arasında üst sosyo-kültürel çevre ile orta sosyo-kültürel çevre arasında üst sosyo-kültürel çevre ($p<.001$) lehine; üst sosyo-kültürel çevre ile alt sosyo-kültürel çevre arasında üst sosyo-kültürel çevre ($p<.001$) lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Okuduğunu Anlama (Hece) Ölçeğinden aldıkları puanları arasında üst sosyo-kültürel çevre ile orta sosyo-kültürel çevre arasında üst sosyo-kültürel çevre ($p<.001$) lehine; üst sosyo-kültürel çevre ile alt sosyo-kültürel çevre arasında üst sosyo-kültürel çevre ($p<.001$) lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Okuduğunu Anlama (Kelime) Ölçeğinden aldıkları puanları arasında üst sosyo-kültürel çevre ile orta sosyo-kültürel çevre arasında üst sosyo-kültürel çevre ($p<.05$) lehine; üst sosyo-kültürel çevre ile alt sosyo-kültürel çevre arasında üst sosyo-kültürel çevre ($p<.01$) lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Okuduğunu Anlama (Cümle) Ölçeğinden aldıkları puanları arasında üst sosyo-kültürel çevre ile alt sosyo-kültürel çevre arasında üst sosyo-kültürel çevre ($p<.001$) lehine; orta sosyo-kültürel çevre ile alt sosyo-kültürel çevre arasında orta sosyo-kültürel çevre ($p<.05$) lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Okuduğunu Anlama (Metin-Paragraf) Ölçeğinden aldıkları puanları arasında üst sosyo-kültürel çevre ile orta sosyo-kültürel çevre arasında üst sosyo-kültürel çevre ($p<.05$) lehine; üst sosyo-kültürel çevre ile alt sosyo-kültürel çevre arasında üst sosyo-kültürel çevre ($p<.001$) lehine; orta sosyo-kültürel çevre ile alt sosyo-kültürel çevre arasında orta sosyo-kültürel çevre ($p<.05$) lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Yazım Kuralları Ölçeğinden aldıkları puanları arasında üst sosyo-kültürel çevre ile orta sosyo-kültürel çevre arasında üst sosyo-kültürel çevre ($p<.01$) lehine; üst sosyo-kültürel çevre ile alt sosyo-kültürel çevre arasında alt sosyo-kültürel çevre ($p<.01$) lehine; orta sosyo-kültürel çevre ile alt sosyo-kültürel çevre arasında alt sosyo-kültürel çevre ($p<.001$) lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Görsel Okuma Ölçeğinden aldıkları puanları arasında üst sosyo-kültürel çevre ile alt sosyo-kültürel çevre arasında üst sosyo-kültürel çevre ($p<.001$) lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

TARTIŞMA

Araştırmadan elde edilen bulgular Ekolojik Bakış Açısı ve Sosyal Kapital Kuramını desteklemektedir. Bu araştırma ile özellikle Sosyal Kapital Kuramının ilk okuma yazma alanında ne kadar önemli olduğu ortaya çıkmaktadır.

Araştırma, ilk okuma yazma sürecindeki öğrenciye ve öğrencinin ailesine odaklanmıştır. Öğretim yöntemi araştırmanın kapsamı dışında bırakılmıştır. Fakat öğrencilerin ilk okuma yazma becerilerini ölçmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen ölçekler mevcut ilk okuma yazma öğretim yöntemine (ses temelli cümle yöntemi) uygun olarak geliştirilmiştir. Aşağıda, araştırmadan elde edilen sonuçlara ilişkin, konu ile ilgili farklı çalışmaların bulgularından da yararlanarak yapılan değerlendirmeler verilmiştir.

Araştırmadan elde edilen sonuca göre, öğrencilerin okuma yazma becerileri ebeveyn (anne-baba) eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ebeveynin eğitim düzeyi arttıkça öğrencilerin okuma yazma becerileri ölçeklerinden aldıkları puanlar da artmaktadır. Bu bulgu, Dexter'in (2000) anne okuryazarlığının, anne eğitiminin, ailenin gelirinin ve okuryazarlıkta çocuğa aile desteğinin, çocuğun okuması üzerindeki etkilerinin çok-düzeyle analizi konulu araştırmasının bulgularıyla paralellik göstermektedir. Ayrıca, Lee (1992); Neufeld (1997) ve Sy'in (2002) yapmış oldukları araştırma sonuçları da ebeveynin önemini vurgulamaktadır.

Araştırmadan elde edilen diğer bir sonuca göre, öğrencilerin okuma yazma becerileri ailenin aylık gelir düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ailenin aylık gelir düzeyi arttıkça öğrencilerin okuma yazma becerileri ölçeklerinden aldıkları puanlar da artmaktadır. Bu bulgu, Robertson'un (1997) farklı sosyo-ekonomik aralardan gelen çocukların fonolojik farkındalıkları ve okuma başarıları adlı araştırmasının bulgularıyla; Hagans ve Murillo'nun (2000) fonolojik farkındalık eğitiminin, erken okuryazarlık kazanımında ve okuma becerileri üzerinde alt sosyo-ekonomik düzeyden gelen birinci sınıflar arasında sosyo-ekonomik düzey (SED) farklılıkları üzerine etkilerini inceledikleri araştırma bulgularıyla; Ahioğlu'nun (2006) öğretmen ve veli görüşlerine göre farklı sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okuma yazma sürecini etkileme biçiminin değerlendirilmesi konulu araştırma bulgularıyla ve Begum'un (2007) küçük çocukların matematik ve okuma başarısında ebeveyn katılımının etkisi: erken çocukluk boylamsal çalışması konulu araştırma bulgularıyla paralellik göstermektedir.

Araştırmadan elde edilen diğer bir sonuca göre, öğrencilerin okuma yazma becerileri okullarının bulunduğu sosyo-kültürel çevre düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Okullarının bulunduğu sosyo-kültürel çevre düzeyleri (alt-orta-üst) yükseldikçe okuma yazma becerileri ölçeklerinden aldıkları puanlar da yükselmektedir. Bu

bulgu, Kağıtçıbaşı'nın (1979) Bursa kent merkezi ve çevre köylerde ilköğretim beşinci sınıf öğrencileriyle yapmış olduğu araştırmasının bulgularıyla; Aikens'in (2005) sosyo-ekonomik dezavantajın sadece evlerinde değil, okul ve mahallelerinde çocukları nasıl etkilediği konulu araştırmasının bulgularıyla; Bonamy, Philip ve Robert'in (2005) erken dönem okuma deneyimi, okuma öncesi bilgisi ve okul temelli okuryazarlık sonuçları (okuma yazma) arasındaki fenotipik ve etiyolojik ilişkiler adlı araştırma bulgularıyla ve Aikens ve Barbarin'in (2008) erken çocukluk dönemi boylamsal çalışmalarındaki bulgularıyla paralellik göstermektedir.

KAYNAKLAR

- Ahioglu, Ş. (2006). *Öğretmen ve veli görüşlerine göre farklı sosyoekonomik düzeydeki ailelerin ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okuma yazma sürecini etkileme biçiminin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aikens, N.L. (2005). *Out-of-school and within-school influences on socioeconomic differences in reading trajectories*. Unpublished Dissertation, The University of North Carolina at Chapel Hill, USA.
- Aikens, N.L., Barbarin, O. (2008). Socioeconomic differences in reading trajectories: The contribution of family, neighborhood, and school contexts. [Electronic version]. *Journal of Educational Psychology*. 100(2), 235-251.
- Arslan, D. (2005). *İlkokuma öğretiminde karşılaşılan güçlükler ve okumayı geliştirici duyuşsal yaklaşımlar*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aşıcı, M. (2005). *Okul çağında dil etkinlikleri "ilköğretim yıllarında okuryazarlık"*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Bayat, S. (2004). *İlkokuma yazma öğretiminin cümle döneminde yapılması gereken etkinliklerin gerçekleşmesi düzeyine ilişkin öğretmen görüşleri ve bu etkinliklerin gerçekleşme düzeyi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Begum, N. N. (2007). *Effect of parent involvement on math and reading achievement of young children: Evidence from the Early Childhood Longitudinal Study*. Unpublished Dissertation, Indiana University of Pennsylvania, USA.
- Bilgiseven, Â. K. (1982). *İktisat sosyolojisi açısından eğitim yolu ile kalkınmanın esasları* (III. baskı). İstanbul: Divan Yayınları
- Bonamy, R. O., Philip, S.D., Robert, P. (2005). Research Report; Predicting Literacy at Age 7 From Preliteracy at Age 4 [Electronic version]. *Psychological Science*. 16 (11), 861, New York.
- Bronfenbrenner, U. (1986). Ecology of the family as a context for human development: research perspectives. [Electronic version]. *Developmental Psychology*. 22 (6), 723-742.
- Coleman, J. S. (1988). Social capital in the creation of human capital. [Electronic version]. *The American Journal of Sociology*, 94, 95-120

- Coşkun, N. (2003). *İlkokuma yazma öğretiminde kullanılan yöntemler*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çatak, Ç. G. (2008). *Yeni ilköğretim 1. sınıf ilkokuma yazma dersi öğretim programı uygulamasına yönelik öğretmen görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çelenk, S. (1993). *İlkokuma yazma öğretiminde aşamalı bireşim tekniğinin etkinliği*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çelenk, S. (2002). *İlkokuma yazma öğretiminde karşılaşılan sorunlarla ilgili öğretmen görüşleri*. İlköğretim-Online 1(2), 40-47, <http://www.ilkogretim-online.org.tr>.
- Çelenk, S. (2006). *Etkinlik temelli ilkokuma ve yazma öğretimi*. İstanbul: Morpa.
- Damar, M. (1996). *İlkokuma yazma öğretiminde karşılaşılan güçlüklerle öğretmen nitelikleri arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Deliveli, K. (2006). Yeni Türkçe programı ve birinci sınıflarda dil becerilerinin geliştirilmesi ve kazanılmasında yöntem sorunu. *Çağdaş Eğitim Dergisi*. 332, 26-31.
- Demirel, M. (2006). *İlkokuma yazma öğretimindeki değişiklikler üzerine bir araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dexter, E. R. (2000). *Literacy development in United States families: A multi-level analysis of the effects of maternal literacy, maternal schooling, family income, and home literacy supports on children's growth in reading*. Unpublished Dissertation, Harvard University, USA.
- Dündar, R. (2006). *Orta düzeyde zihinsel engelli çocuklara okuma öğretiminde ses temelli cümle ve cümle çözümleme yöntemlerinin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Erdeniz, T. M. (2003). *Öğretmenlerin ilkokuma yazma öğretiminde karşılaştıkları sorunlar ve çözümleme yöntemini uygulama becerisi (Kayseri ili örnekleme)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ferah, A. (1996). *İlkokuma yazma öğretiminde görsel algılama ve zekânın yeri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

- Gün, A. (2006). *Öğretmenlerin ses temelli cümle yöntemine ilişkin algıları ve görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gündüz, Y. (2006). Çözümüme (cümle) yöntemi ile ses temelli cümle yönteminin karşılaştırılması. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 333, 40-45.
- Hagans-Murillo, K.S. (2000). *The effects of phonological awareness instruction on socioeconomic status differences in the acquisition of early literacy and reading skills in first graders from low socioeconomic settings*. Unpublished Dissertation, University of Oregon, USA.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1996). *İnsan - aile - kültür* (3. basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Karadağ, R. (2005). *İlköğretim birinci basamakta görev yapan öğretmenlerin ilkokuma yazma öğretiminde çözümleme ve bireşim yöntemlerinin etkililiğine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Karakelle, S. (1998). *İlkokuma becerisinin kazanılmasını etkileyen bilişsel faktörler*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kılıç, A. (2000). *İlkokuma yazma öğretiminde programlandırılmış öğretime göre metin yönteminin etkililiği*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kılıç, M. (1996). *İlkokuma yazma öğretiminde temel problemler*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Lee, M. (1992). *Young children's development of literacy and home literacy environments*. Unpublished Dissertation, University of Michigan, USA.
- Lindo, E.J. (1997). *Family background: a predictor of comprehension difficulty in the elementary grades*. Unpublished Dissertation, Vanderbilt University, USA.
- Nargül, E. (2006). *Alan dışından atanan sınıf öğretmenlerinin ilkokuma yazma öğretimindeki yeterlilikleri ve karşılaştıkları sorunlar*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Neufeld, S.M. (1997). *Perceptions of literacy in a first grade classroom*. Unpublished Dissertation, University of Southern California, USA.
- Oktay, A. (1982). Okul öncesi dönemde öğrenme ve okumaya hazırlıklı olmak. *Eğitim ve Bilim*, 39, 11-18.

- Oymak, R. (1999). *İlkokuma kitaplarında uygulanan ilkokuma öğretim yöntemleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Özcan, E. (2003). *1948-1968 ilkokul Türkçe programlarında ilkokuma yazma öğretiminde çözümleme yöntemi (karşılaştırmalı bir çalışma)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özsoy, M. (2006). *Ses temelli cümle yöntemiyle okuma yazma öğretiminde karşılaşılan güçlükler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Özsoy, U. (2006). *Ses temelli cümle yöntemiyle okuma yazma öğretiminde karşılaşılan güçlükler (Eskişehir il örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Robertson, K.L. (1997). *Phonological awareness and reading achievement of children from differing socioeconomic status backgrounds*. Unpublished Dissertation, University of Rhode Island, USA.
- Sadioğlu, Ö. (2005). *Sınıf öğretmenliği anabilim dalı çıkışlı olan sınıf öğretmenleri ile başka kaynaklardan gelen sınıf öğretmenlerinin ilkokuma yazma öğretimine ilişkin görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sarı, M. (2001). *İkiddilli çocukların çözümleme yöntemiyle okuma yazma öğrenirken karşılaştıkları güçlükler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sy, S.R. (2002). *Parent involvement and children's transition to school in Asian American and European American families*. Unpublished Dissertation, University of Michigan, USA.
- Şenel, H. G. (2004). *Öğretmenlerin ilkokuma yazma öğretiminde tercih ettikleri yöntemler*. İlköğretim-Online 3(2), 48-53, [Online]: <http://www.ilkogretim-online.org.tr>
- Tok, Ş., Tok, T.N., Mazı A. (2008). İlkokuma yazma öğretiminde çözümleme ve ses temelli cümle yöntemlerinin değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 53, 123-144
- Toker, T. (2006). *İlkokuma yazma yöntemleri ve okuduğunu anlamaya etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Turan, M. (2007). *İlköğretim I. sınıf Türkçe dersi ilk okuma yazma programında uygulanan ses temelli cümle yönteminin uygulamadaki etkililiği*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Uçar, K.Ö.D. (2001). *Okuma yazma öğretiminde kullanılan yöntemlerin etkililiğinin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Uğuz, S. (2006). *Ses temelli cümle yönteminin öğretmenler tarafından algılanma biçimleri ve uygulamada karşılaşılan güçlükler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ünüvar, P. (2002). *Burdur ili ilköğretim okullarında ilkokuma yazma öğretiminde karşılaşılan sorunlar*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Vatansever, H. (2008). *Çözümleme (cümle) yöntemi e ses temelli cümle yöntemine göre okuma yazma öğrenmiş çocukların okuduğunu anlamadaki başarı durumlarının değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yalçın, Z. (1999). *İlköğretim okullarında ilkokuma yazma öğretiminde karşılaşılan güçlükler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıldız, C., Okur, A., Arı, G., Yılmaz, Y. (2008). *Yeni öğretim programına göre kuramdan uygulamaya Türkçe öğretimi (2. baskı)*. Ankara: Pegem A Akademi.